

Sertifikavo:

SmartWood Headquarters
65 Millet St. Suite 201
Richmond, VT 05477 USA
Tel: 802-434-5491
Fax: 802-434-3116

www.smartwood.org

Contact person: Jon Jickling
jjickling@smartwood.org

Sertifikavimo įvertinimą
atliko:

NEPCo

Girulių g. 20-81, Vilnius
Lietuva

Tel: +370 684 7878729

Kontaktinis asmuo: Justinas Janulaitis

El. p.: Lithuania@nepcon.net

ACCREDITED
FSC-SECR-0013

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

FM-02 May 2005

SmartWood

Practical conservation through certified forestry

Miškų tvarkymo **Resertifikavimo** ataskaita, skirta:

VĮ Kaišiadorių miškų urėdijai

Kaišiadorys, Lietuva

Sertifikato kodas: SW-FM/CoC-001180

Auditoriai: Justinas Janulaitis, Sigitas
Girdziušas

Audito datos: 2009 m. vasario 10-11 d.

Ataskaita patvirtinta: 2009 m. kovo 2 d.

Kontaktinis asmuo: Marijonas Bernotavičius –
vyriausiasis miškininkas

Adresas: Miškininkų g. 1, Kaišiadorys LT-
4230

TURINYS

IŽANGA.....	3
1. SERTIFIKATO APIMTIS	4
1.1. SERTIFIKATO APIMTIS	4
1.2. SERTIFIKATO NEAPIMAMŲ TERITORIJŲ IŠSKYRIMAS	4
2. VERTINIMO PROCESAS	5
2.1. NAUDOTAS SERTIFIKAVIMO STANDARTAS.....	5
2.2. VERTINIMO KOMANDA IR KVALIFIKACIJA	5
2.3. RESERTIFIKAVIMO KALENDORINIS PLANAS (IŠKAITANT SUINTERESUOTŲ PUSIŲ KONSULTAVIMĄ).....	5
2.4. VERTINIMO STRATEGIJA.....	6
2.5. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOMIS INSTITUCIJOMIS IR ASMENIMIS	7
3. VERTINIMO IŠVADOS IR PASTEBĖJIMAI.....	9
3.1. SUINTERESUOTŲ INSTITUCIJŲ/ASMENŲ PASTABOS	9
3.2. PAGRINDINĖS STIPRYBĖS IR SILPNYBĖS	9
3.3. NUSTATYTI NEATITIKIMAI IR KOREGAVIMO VEIKSMAI	11
3.4. TĖSTINĖ KLIENTO VEIKLA SIEKIANČI SERTIFIKAVIMO STATUSO.....	11
3.5. PASTEBĖJIMAI	11
3.6. SERTIFIKAVIMO REKOMENDACIJA	11
4. INFORMACIJA APIE MIŠKŲ URĖDIJĄ.....	13
4.1. NUOSAVYBĖS IR VALDOMOS PLOTO APIBŪDINIMAS	13
4.2. TEISINĖ BAZĖ	13
4.3. APLINKOS SĄLYGOS	14
4.4. SOCIALINĖS- EKONOMINĖS SĄLYGOS.....	14

IŽANGA

Šioje ataskaitoje pateikiamos nepriklausomo miškų tvarkymo sertifikavimo išvados. Sertifikavimą atliko ekspertų grupė, atstovaujanti Rainforest aljanso SmartWood programą. Sertifikavimo tikslas – įvertinti Kaišiadorių valstybinės miškų urėdijos (VMU) vykdomo miškų tvarkymo ekologinį, ekonominį ir socialinį tvarumą taip, kaip numato Miškų Valdymo Taryba.

Ataskaita sudaryta iš 4 pagrindinių skyrių, kuriuose pateikiama informacija ir išvados, bei keleto priedų. Visa ataskaita bei I ir II priedai bus viešai prieinami ir SmartWood arba Miškų valdymo taryba (*Forest Stewardship Council, FSC*) šias ataskaitos dalis pateiks suinteresuotoms institucijoms ir asmenims. Likę priedai bus konfidencialūs. Su šiose dalyse pateikta informacija galės susipažinti tik įgalioti SmartWood ir FSC atstovai bei recenzentai, kurie yra pasirašę konfidencialumą garantuojančias sutartis.

SmartWood programos tikslas - pripažinti sąžiningą ir tinkamą žemės tvarkymą ir valdymą atliekant nepriklausomą miškų tvarkymo sertifikavimą. SmartWood sertifikuotos miškų tvarkymo įmonės gali naudotis SmartWood ir FSC vardais viešame marketinge ir reklamoje.

1. SERTIFIKATO APIMTIS

1.1. Sertifikato apimtis

Šis sertifikatas apima Kaišiadorių miškų urėdijos tvarkomus miškus, kurie užima 26072 ha plotą, ir visus medienos produktus nukirstus ar pagamintus miškų urėdijoje. VMU turi teisę tvarkyti miškus trijų savivaldybių - Kaišiadorių, Elektrėnų ir Trakų teritorijose.

Daugiau informacijos apie MTV ir teritoriją, kuri yra FSC sertifikuota, ieškokite II ir III prieduose.

1.2. Sertifikato neapimamų teritorijų išskyrimas

X	FSC dalinio sertifikavimo ir nesertifikuojamų teritorijų buvimas		
☐	Visa miško žemė, priklausanti ar tvarkoma VMU yra įtraukta į šio vertinimo apimtį.		
☒	VMU priklauso ir/ar tvarko kitas miško žemes (miškų tvarkymo vienetus), kurie nėra vertinami. Pateikite šių miškų apibūdinimą žemiau:		
☒	Ar dalis miškų tvarkymo vieneto (-ų) yra nesertifikuojama? Jei taip, užpildykite lentelę žemiau.		
Komentariai/ paaiškinimas:	Sertifikatas neapima teritorijų, kurios nepriklauso VMU ir yra rezervuotos privatizacijai. VMU jas saugo nuo gaisrų, nelegalaus kirtimo bei kenkėjų invazijų. Remiantis VMU, bet kokia mediena, nukirsta šiose teritorijose, nėra pardavinėjama kaip sertifikuota.		
Kontrolės priemonės	Remiantis VMU, bet kokia mediena, nukirsta šiose teritorijose, nėra pardavinėjama kaip sertifikuota. Tai numato 2003 m. rugsėjo 24 d. miškų urėdo įsakymas Nr. 155 „Dėl sertifikuotos medienos apskaitos“.		
	Kiti miškų plotai	Vietovė	Plotas (ha)
	Miškai rezervuoti nuosavybės teisių atstatymui	Visame VMU plote	3500 ha

2. VERTINIMO PROCESAS

2.1. Naudotas sertifikavimo standartas

VMU resertifikavimas atliktas vadovaujantis SmartWood laikiniuju Lietuvos standartu SW-STD-FM-LIT-18MAR08, versija 2.3, redaguota 2008 m. kovo 18 d.

Šis Lietuvai pritaikytas standartas buvo naudojamas resertifikavimo procese ir rengiant šią ataskaitą. Rengiant standartą buvo konsultuojamasi su suinteresuotomis pusėmis siekiant garantuoti standartų pritaikymo ir įvykdymo galimybes. Su šiuo standartu VMU buvo supažindinta dar 2008 m. balandžio mėnesį. Standartą galima rasti NEPCon ir SmartWood internetinėse svetainėse: www.nepcon.net ir www.smartwood.org.

2.2. Vertinimo komanda ir kvalifikacija

Justinas Janulaitis – vyriausiasis auditorius, UAB „NEPCon LT“ direktorius. J. Janulaitis Vilniaus universitete apgynė biologijos bakalauro laipsnį, išklausė papildomų ekonomikos kursų programą ir baigė verslo ekonomikos magistrantūros studijas, kur jam buvo suteiktas ekonomikos magistro laipsnis. J. Janulaitis dalyvavo FSC FM/CW/COC ir ISO auditorių mokymo kursuose bei atliko daugiau nei 100 FSC FM ir COC/CW auditų Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Bulgarijoje, Rusijoje ir Baltarusijoje. Taip pat, pravedė FSC FM auditorių mokymo kursus Turkijoje, Lenkijoje ir Bulgarijoje.

Sigitas Girdziušas – auditorius. Lietuvos žemės ūkio universitete baigė studijas pagal miškininkystės studijų programą ir 2003 m. jam buvo suteiktas miškininkystės bakalauro kvalifikacinis laipsnis. 2005 m. Lietuvos žemės ūkio universitete baigė miškininkystės krypties magistrantūros studijas (specializacija – miško ekonomika) ir jam buvo suteiktas miškininkystės magistro kvalifikacinis laipsnis. 2004-2008 m. S. Girdziušas dirbo Aplinkos ministerijos Miškų departamente Miškų ūkio plėtros skyriuje vyresniuoju ir vyriausiuoju specialistu.

2.3. Resertifikavimo kalendorinis planas (įskaitant suinteresuotų pusių konsultavimą)

Data	Pagrindinės vietovės	Pagrindinės veiklos
Nuo 2009 m. sausio 7 d.	Suinteresuotų pusių konsultavimo procesas	Rašto apie suinteresuotų pusių konsultavimo pradžią išsiuntimas daugiau nei 250 suinteresuotų pusių. Susitikimai ir telefoniniai pokalbiai su suinteresuotomis pusėmis
2009 m. vasario 9 d.	VMU būstinė	Pirminis susitikimas, pokalbiai su darbuotojais, dokumentų peržiūra, lankytinų objektų miške pasirinkimas.

2009 m. vasario 10 d.	VMU dirbtuvės	Pokalbiai su darbuotojais, Dokumentų bei technikos apžiūra.
2009 m. vasario 10 d.	Pravieniškių girininkija	Pokalbiai su darbuotojais, dokumentų peržiūra, objektų miške patikrinimas, pokalbis su miško darbininkais.
2009 m. vasario 10 d.	Būdos girininkija	Pokalbiai su darbuotojais, objektų miške patikrinimas, pokalbis su miško darbininkais.
2009 m. vasario 10 d.	Žiežmarių girininkija	Pokalbiai su darbuotojais, dokumentų peržiūra, objektų miške patikrinimas, pokalbis su miško darbininkais.
2009 m. vasario 10 d.	Žaslių girininkija	Pokalbiai su darbuotojais, dokumentų peržiūra, objektų miške patikrinimas, pokalbis su miško darbininkais.
2009 m. vasario 10 d.	VMU būstinė	Dokumentų peržiūra, pokalbiai su darbuotojais, rezultatų pristatymas.
Bendras žmogaus darbo dienų skaičius panaudotas vertinimui: 4 = dalyvavusių vertintojų skaičius 2 kart bendras darbo dienų skaičius panaudotas vertinimui 2		

2.4. Vertinimo strategija

Kadangi tai yra VMU resertifikavimo auditas, NEPCon jau turėjo galimybę išsamiau susipažinti su VMU miškų tvarkymu ir jo specifika per penkis VMU turimo FSC miškų tvarkymo sertifikato galiojimo metus.

Vertinimo strategija parinkta atsižvelgiant į ankstesnius pastebėjimus bei aplankytas vietas. Dėl plačiai išsidėsčiusių VMU miškų vertinimo komanda pasirinko pačius būdingiausias miškų plotus visoje teritorijoje. Buvo pasirinkta tokia strategija, jog kiek įmanoma plačiau būtų apžvelgtos įvairios VMU vykdomos veiklos bei tvarkomos vietovės. Lankytinų vietovių parinkimo metodologija apėmė visų VMU vykdomų veiklų išskaidymą siekiant užtikrinti, jog komanda įvertintų pakankamai reprezentatyvias VMU veiklas ir miško būklės sąlygas. Vertintojai pasirinko lankytinas vietas, tačiau ypatingas dėmesys buvo skiriamas potencialiai probleminėms vietovėms: vykdomiems kirtimams, drėgniems dirvožemiams, veikloms, vykdomoms greta jautrių teritorijų, vertingiems biotopams, vandens tėkmėms bei kt. Pasirinkimo metodas iš esmės sumažino VMU galimybes pristatyti vietas, kurios atspindėtų geresnę nei iš tikrųjų yra vaizdą miškų urėdijoje. Iš viso vertinimo komanda aplankė 18 vietovių, kurios atspindi 50 miškų tvarkymo aspektų. Aplankytų vietovių apibūdinimai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

Vertinimo komandos patikrinti tvarkymo aspektai:

Vietovės tipas	Aplankytos vietovės	Vietovės tipas	Aplankytos vietovės
Kelių tiesimas	1	Nelegali gyvenvietė	N/A
Dirvožemio sausinimas	-	Tiltai	1
Dirbtuvės	1	Chemikalų sandėlis	-
Medelynas	1	Šlapynė	-
Atrėžta biržė	2	Status šlaitas/erozija	-
Vykdomas kirtimas	2	Pakrantės zona	-
Baigtas kirtimas	8	Sodinimas	-
Dirvožemio kultivavimas	-	Sėjimas	1
Pasodintas jaunuolynas	2	Piktžolių kontrolė	-
Miško kirtimas medkirte	1	Savaiminis žėlimas	3
Miško kirtimas pjūklų	1	Nykstančios rūšys	-
Miško traukimas	1	Laukinės gyvūnijos palaikymas	1
Plyno kirtimo biržė	8	Draustinis	1
Priedangos medžių palaikymas	8	Kertiniai biotopai	2
Jaunuolynų ugdymas	2	Specialaus tvarkymo zona	1
Sanitarinis kirtimas	-	Istorinė vieta	-
Retinimas	-	Rekreacinė vieta	-
Einamasis kirtimas	1	Apsauginė zona	1
Medkirčių stovyklavietė	N/A	Vietos bendruomenė	-

2.5. Konsultacijos su suinteresuotomis institucijomis ir asmenimis

Konsultacijų su suinteresuotomis institucijomis ir asmenimis tikslas:

- 1) Užtikrinti, kad visuomenė žino ir yra informuota apie vertinimo procesą ir jo tikslus;
- 2) Padėti vertinimo komandai nustatant potencialius ginčų objektus; ir,
- 3) Suteikti visuomenei įvairias galimybes diskutuoti ir vadovautis vertinimo išvadomis.

Šis procesas - tai ne tik suinteresuotų šalių informavimas, bet kur įmanoma, ir detalus bei prasmingas bendradarbiavimas. Bendradarbiavimas su suinteresuotomis šalimis nesibaigia kartu su vertinimo procesu, bet tęsiasi ir po to, kai būna išduodamas sertifikatas. SmartWood/NEPCon visuomet laukia komentarų, kurie dažnai būna pagrindas sertifikuotos organizacijos vertinimui. Prieš pradėdant VMU resertifikavimą, 2009 m. sausio 7 d. buvo parengtas viešas suinteresuotų šalių informavimo dokumentas, kuris išplatintas elektroniniu paštu, faksu bei paštu. Jau daugiau nei penkis metus NEPCon glaudžiai bendradarbiauja su suinteresuotomis šalimis Lietuvoje. Buvo parengtas pradinis sąrašas su suinteresuotomis šalimis, kurioms buvo išsiuntinėti vieši pranešimai (viso daugiau nei 250 pranešimų). Vertinimo komanda su kai kuriomis suinteresuotomis šalimis kalbėjosi ir konsultavosi (asmeniškai, telefonu ar el. paštu) audito metu, prieš jį ar po jo.

Suinteresuotos institucijos tipas (NVO, valstybinė įstaiga, vietos gyventojas, rangovas, kt.)	Informuotų suinteresuotų pusių/asmenų skaičius	Konsultuotų ar dalyvavusių suinteresuotų asmenų skaičius
NVO	29	1
Vyriausybės organizacijos	77	
Regioniniai parkai	28	
Nacionaliniai parkai	5	
Valstybiniai rezervatai	5	
Valstybinės miškų urėdijos	42	1
Mokslinės institucijos	11	
Privačios medienos apdirbimo ir prekybos įmonės	53	1
Privatūs asmenys	2	1

3. VERTINIMO IŠVADOS IR PASTEBĖJIMAI

3.1. Suinteresuotų institucijų/asmenų pastabos

Konsultacinė su suinteresuotomis institucijomis veikla buvo organizuota siekiant suteikti dalyviams galimybę pateikti pastabas/komentarus pagal bendras interesų kategorijas, išskirtas pagal sertifikavimo kriterijus. Lentelėje žemiau pateikiama nacionaliniu lygmeniu suinteresuotų pusių pateiktų problemų/klausimų santrauka bei kiekvieno iš jų trumpas sertifikavimo komandos traktavimas išplaukiantis iš atliktų interviu ir/arba bendrų visuomeninių susitikimų.

FSC Principas	Suinteresuotų institucijų/asmenų pastabos	SmartWood atsakymas
P1: FSC Įsipareigojimas/ Teisinis atitikimas	Komentarų nepateikta	-
P2: Nuosavybės ir naudojimo teisė, atsakomybė	Komentarų nepateikta	-
P3 – Vietinių žmonių teisės	N/A	N/A
P4: Bendruomenės santykiai ir Darbuotojų teisės	Komentarų nepateikta	-
P5: Miško nauda	Komentarų nepateikta	-
P6: Poveikis aplinkai	Komentarų nepateikta	-
P7: Miškotvarkos projektas	Komentarų nepateikta	-
P8: Monitoringas ir vertinimas	Komentarų nepateikta	-
P9: Didelės aplinkosauginės vertės teritorijų tvarkymas	Komentarų nepateikta	-
P10 - Plantacijos	N/A	N/A

3.2. Pagrindinės stiprybės ir silpnybės

Principas	Stiprybės	Silpnybės
P1: FSC Įsipareigojimas/ Teisinis atitikimas	- Griežtai laikomasi įstatymų - Teisingai mokami mokesčiai - Ilgalaikis įsipareigojimas FSC principams ir kriterijams	Silpnybių nenustatyta
P2: Nuosavybės ir naudojimo	- Vietos bendruomenė turi priėjimą prie miško produktų	Silpnybių nenustatyta

teisė, atsakomybė	- Ginčų sprendimo aparatas veikia	
P3 – Vietinių žmonių teisės	Principas Lietuvai netaikomas	Principas Lietuvai netaikomas
P4: Bendruomenės santykiai ir darbuotojų teisės	- Geras konsultavimosi su vietos suinteresuotomis pusėmis procesas - Jokių diskriminacijos požymių - Gera sveikatos ir darbo saugos sistema	Silpnybių nenustatyta
P5: Miško nauda	- Kirtimo mastai pastovūs - Įmonė ekonomiškai stabili - Suvokiama plačialapių medžių nauda	Silpnybių nenustatyta
P6: Poveikis aplinkai	- Didelė reikšmė teikiama savaiminiam žėlimui - Didelė dalis mišrių miškų - Teikiamos pastangos didinti vietinių kietųjų lapuočių dalį - saugoma negyva mediena - tinkamai parenkami biologinės įvairovės medžiai - Natura 2000 plotai ir KMB yra parinktos nepriklausomai - KMB nevykdomi kirtimai - Vertinamas poveikis aplinkai ir saugomoms rūšims - Mažai dėmesio skiriama drenavimo sistemos palaikymui - Nenaudojamos introdukuotos rūšys, nėra GMO	Silpnybių nenustatyta
P7: Miškotvarkos projektas	- Miškotvarkos duomenys atnaujinami kas 5 metus. - Aukšto lygio kartografinė medžiaga	Silpnybių nenustatyta
P8: Monitoringas ir vertinimas	- Dažni reidai miške kaip prevencinė priemonė prieš nelegalią veiklą	Silpnybių nenustatyta
P9: Didelės aplinkosauginės vertės teritorijų tvarkymas	- Ir Natura 2000 ir KMB yra parinktos konsultuojantis su nešališkais ekspertais	Silpnybių nenustatyta
P10 - Plantacijos	Nors kai kurie miškai ir yra sodinti, tačiau šis principas netaikomas	Nors kai kurie miškai ir yra sodinti, tačiau šis principas netaikomas
Gamybos grandis	Išlaikoma efektyvia miško produktų kontrolę nuo staus miško iki nuosavybės perdavimo už miško ribų	Silpnybių nenustatyta.

3.3. Nustatyti neatitikimai ir koregavimo veiksmai

Neatitiktis – tai vertinimo metu nustatytas prieštaravimas ar spraga tarp tam tikrų VMU veiklos aspektų ir vieno ar kelių standarto reikalavimų. Priklausomai nuo neatitikties lygio vertinimo komanda išskiria esmines ir neesmines neatitiktis.

- **Esminė neatitiktis** būna tada, kai yra visiškai nesugebama pasiekti tam tikro FSC kriterijaus tikslų. Keletas neesminių neatitikčių susijusių su vienu ar kitu reikalavimu gali turėti suminį efektą ir dėl to gali būti laikomi esmine neatitiktimi, pvz. Esminė neatitiktis būna tuomet, kai visiems vieno kriterijaus rodikliams nustatomos neesminės neatitiktys.
- **Neesminė neatitiktis** yra laikina, neįprasta ar nesisteminga neatitiktis, kurios padariniai yra riboti.

Esminės neatitiktys turi būti ištaisytos iki sertifikato išdavimo. Tuo metu neesminės neatitiktys netrukdo sertifikato išdavimui ir jos turi būti įgyvendintos per nurodytą laikotarpį.

Kiekvienai neatitikčiai vertinimo komanda iškelia koregavimo veikslių reikalavimą (KVR). Įmonei būtina įgyvendinti KVR per tam tikrą laikotarpį, kuris negali viršyti vienerių metų.

Esminių neatitikčių nenustatyta.

Neesminių neatitikčių nenustatyta.

3.4. Tęstinė kliento veikla siekiant sertifikavimo statuso

Jei iškeliami KVR, VMU turi juos įgyvendinti per tam skirtą laiką. Be to, VMU turėtų atkreipti dėmesį į žemiau pateiktus pastebėjimus.

3.5. Pastebėjimai

Pastebėjimai yra labai smulkios problemos arba galinčių atsirasti problemų požymiai, kurie nereiškia neatitikimo, bet auditoriaus manymu gali tapti neatitikimais ateityje jei klientas neatkreips į juos deramo dėmesio. Pastebėjimą galima traktuoti kaip įspėjimą apie galimą problemą, kuri gali ateityje tapti KVR (arba išankstine sąlyga ar sąlyga 5 metų bėgyje per resertifikavimą) jei į ją neatkreipiamas dėmesys.

Pastebėjimų nėra.

3.6. Sertifikavimo rekomendacija

Remiantis išsamiu praktiniu patikrinimu ir analize, suinteresuotų pusių konsultavimo procesu ir šios SmartWood vertinimo komandos surinktais pastebėjimais bei išvadomis SmartWood/NEPCo audito komanda daro išvadą:

Sertifikavimo reikalavimai įvykdyti, sertifikatas turėtų būti išduotas	☒
Sertifikavimo reikalavimai neįvykdyti, esminiai KVR turi būti įvykdyti iki sertifikato išdavimo.	☐

VMU įrodė, kad jos vykdoma miškų tvarkymo sistema yra vienoda visame mišku apaugusiame plote, įtrauktame į šio vertinimo apimtį		Taip ☒
Komentarai:		Ne ☐
VMU tvarkymo sistema, jei vykdoma taip kaip nurodyta šioje ataskaitoje, yra pakankama užtikrinti, jog visi sertifikavimo standarto reikalavimai yra įgyvendinti		Taip ☒
Komentarai:		Ne ☐
Ginčytini klausimai, kurie įvardijami kaip kontraversiški arba sunkūs įvertinti.		Taip ☐
Komentarai: esminių ginčytinų klausimų nėra.		Ne ☐
Rekomenduojamas sertifikato tipas:		N/A ☒
		☒ Miškų tvarkymo ir gamybos grandies (FM/COC)
		☐ Tik miškų tvarkymo (FM)

Norėdama išlaikyti sertifikavimo statusą VMU bus audituojama kasmet ir turės atitikti visus FSC principus ir kriterijus, kurie numatyti nacionaliniame standarte, pateiktame SmartWood ar FSC. Taip pat iš VMU bus reikalaujama įgyvendinti koregavimo veiksmų reikalavimus, jei jie yra pateikti šioje ataskaitoje. SmartWood ekspertai kasmet planuotais ir neplanuotais auditais tikrins miškų tvarkymo veiklą ir išskeltus koregavimo veiksmų reikalavimus.

4. INFORMACIJA APIE MIŠKŲ URĖDIJĄ

4.1. Nuosavybės ir valdomos ploto apibūdinimas

Lietuvos respublikos vyriausybės 2006 m. gegužės 17 d. nutarimu Nr. 454 "Dėl valstybinės reikšmės miškų perdavimo patikėjimo teise valstybės įmonėms miškų urėdijoms" VMU turi teisę tvarkyti miškus trijų savivaldybių - Kaišiadorių, Elektrėnų ir Trakų teritorijose. Iš viso VMU valdo 26072 ha plotą. Taip pat, VMU administruoja ir miškus, kurie rezervuoti nuosavybės teisių atstatymui. Šie miškai užima apie 3500 ha plotą.

4.2. Teisinė bazė

Lietuvos miškų politikos tikslai yra aprašyti Miškų įstatyme ir Lietuvos miško politikos ir įgyvendinimo strategijoje. Pagrindinis įstatymų tikslas – „įkurti teisinę miškų valdymo bazę, skirtingoms miško nuosavybės formoms, kuri paremta tvaraus ūkininkavimo principais“. Turi būti užtikrintas „racionalus miško resursų naudojimas, tuo pačiu aprūpinant pramonę žaliava, išlaikant biologinę įvairovę, didinant miško produktyvumą, kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę“. Dabar ir ateityje turi būti užtikrinta, kad nebus daroma žala kitoms ekosistemoms, vykdant ekologinę, ekonominę ir socialinę miško funkcijas.

Taip pat, įstatyme sakoma, kad valstybė siekia sustabdyti tolimesnę miškų fragmentaciją. Valstybė taip pat suinteresuota miškingumo didinimu, kraštovaizdžio priežiūra bei biologinės įvairovės išlaikymu miške. Ji taip pat atsakinga už Nacionalinę miškų inventorizaciją bei miškų monitoringo ir apskaitos koordinavimą. Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija (VAAI) yra įpareigota suteikti pagalbą privačių miškų savininkams miško naudojimo, želdinimo ir apsaugos klausimais. Valstybinė miškų administracija taip pat rūpinasi miško gaisrų ir sanitarine apsaugos sistema visų nuosavybės formų miškuose.

Valstybės biudžeto finansiniai ištekliai yra naudojami sekančiose miškų sektoriaus srityse: (1) Nacionalinė miškų inventorizacija ir išteklių apskaita, (2) miško gaisrų apsaugos sistemos įkūrimas bei priežiūra, (3) miško mokslas, (4) paslaugų privatiems miško savininkams teikimas (5) parama privačių miško savininkų bendradarbiavimui, (6) santykiai su visuomene.

Įstatyme numatyta, kad „miškas turi būti tvarkomas, laikantis tvaraus ūkininkavimo principų, užtikrinant nenutrūkstamą medienos ir kitų miško produktų tiekimą ir, kad būtų išlaikomas metinis arba periodinis balansas tarp prieaugio ir kirtimo“. Keliuose skyriuose yra paminėti biržių atželdinimo terminai. Miško pakeitimas į kitos paskirties naudojimo žemę yra ribojamas. Miškingumas Lietuvoje turi būti didinamas, vadovaujantis teisiniais aktais, reglamentuojančiais miško įkūrimą ne miško žemėje. Miško atželdinimas turi būti vykdomas, vadovaujantis ekologiniais principais.

Lietuvos miškų politika ir strategija buvo patvirtinta 2002 metais. Šios strategijos tikslas legalizuoti suformuluotus miškų politikos principus ir atstovauti valstybės bei šalies piliečių interesus, susijusius su miškų sektoriumi ir numatyti jos įgyvendinimo strategiją.

Be miškų politikos ir įgyvendinimo strategijos yra visa eilė kitų teisinių ir priežiūros aktų, skirtų miškų ūkio tvarkymui. Kai kurie iš jų yra tiesiogiai susiję su miškininkystės veikla. Kiti apima platesnius aplinkos tvarkymo ir vystymo aspektus ir tik dalinai yra susiję su miškų sektoriumi.

4.3. Aplinkos sąlygos

Klimatas

Lietuvoje vyrauja žemyninis ir jūrinis klimatas, kurį sąlygoja Baltijos jūra. Metinė vidutinė temperatūra svyruoja nuo 7.2°C Baltijos pajūryje iki 5.4°C rytinėje šalies dalyje. Vidutinė temperatūra liepos mėnesį, kuris yra šilčiausias metų mėnuo, yra 16.0°C - 17.5°C, o sausio mėnesį, kuris yra šalčiausias, - nuo -3.0°C iki - 8°C. Vidutinis metinis kritulių kiekis - 660 mm, tačiau šalies viduje jis kinta nuo 550 mm iki 900 mm. Sniego dangos kiekis labai skirtingas ir dažniausiai vakarinėje šalies dalyje siekia vos keletą centimetrų, o tuo tarpu šiaurės rytinėje dalyje – iki 20 centimetrų.

Vyrauja vakarų ir pietvakarių vėjai. Vidutinis metinis vėjo greitis - 5.5-6.0 m/s vakarinėje šalies dalyje ir 3.0-3.5 m/s rytinėje. Vasarą vėjai silpnesni nei žiemą. Stiprūs vėjai nėra labai dažni, tačiau dėl vyraujančių šlapių miško augaviečių ir paviršinių medžių šaknų, audros dažnai padaro didelę žalą miškams.

Metinis vegetacijos laikotarpis kai vidutinė dienos temperatūras yra aukštesnė nei 5°C trunka 150 dienų.

Dirvožemis

Didžioji dalis dirvožemio susiformavo iš moreninių (60 %) ir fluvioglacialinių darinių (23%). Jų mineraloginė struktūra yra gana įvairi ir tai sąlygoja labai skirtingą dirvožemio derlingumą. Dirvožemis labai skirtingas, o dominuoja velėniniai dirvožemiai.

Miško tipai

VMU administruoja 26072 ha valstybinės reikšmės miškų ir 3500 ha miškų, rezervuotų gražinimui miško savininkams. Urėdijos teritorijos miškingumas – 33 %.

Valstybinės reikšmės miškuose daugiausia spygliuočių. Be pagrindinių medžių rūšių - pušies, eglės, ąžuolo, juodalksnio, beržo, uosio, drebulės, miškuose aptinkamos ir retesnės medžių rūšys - liepa, klevas, guoba, tuopa, vinkšna, vikmedis, maumedis, laukinės obelys, slyvos, kriaušės ir kitos rūšys, tačiau jos medynų nesudaro.

Vidutinis VMU medynų amžius 58 metai. Bendras medynų tūris sudaro 226 m³/ha, o brandžių medynų tūris 304 m³/ha. Vidutinis metinis prieaugis 5,6 m³/ha.

4.4. Socialinės- ekonominės sąlygos

Miškai tradiciškai vaidina labai svarbų vaidmenį vietinių žmonių gyvenime tiek apsirūpinant kuru, tiek nemedieniniais miško produktais ir kaip darbo vietų šaltinis. Iš tokių produktų daugiausia yra renkamos uogos (mėlynės, avietės, žemuogės ir kt.) bei grybai.

Miškų urėdija neriboja žmonių lankymąsi miškuose, išskyrus miško rezervatuose. Kartais esant labai dideliame miškų gaisringumui lankymasis miškuose ribojamas. Miškų urėdija dirba su vietiniais gyventojais tam, kad būtų užtikrintas jų aprūpinimas malkomis. Urėdija vykdo specialius medienos pardavimus už priimtina kainą vietiniams gyventojams.

Miškų urėdija pagrįsde savo veiklą plėtoja kaimo vietovėse. Darbo vietos sukuriomos tiesiogiai arba netiesiogiai per rangovus. Medienos pardavimas urėdijos teritorijoje veikiančioms medienos perdirbimo įmonėms yra labai svarbus ekonominiu požiūriu, kadangi tai susiję su darbo vietų išlaikymu ir sukūrimu. Bedarbystės problema kaimo vietovėse yra labai aktuali, ekonomika daug prasčiau išvystyta.